

Başvuru Numarası : 2025/1401
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.06.2026/259
Karar Numarası : 2026/690
Başvuran : ...
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın çocuğuna bireyselleştirilmiş eğitim programına (BEP) uygun sınav tedbirlerinin uygulanmaması ve özürsüz devamsızlık süresini aştığı hâlde devamsızlık gerekçesiyle okul ile ilişkisinin kesilmesi nedeniyle engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Çocuğu ... hakkında Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) tarafından düzenlenen rapor ile Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu'nun (ÇÖZGER) bulunduğunu, çocuğunun ... Lisesinde eğitim gördüğü sırada Okul Müdürü tarafından Okulun 7/7/2018 tarihli ve 30471 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 22'nci ve 24'üncü maddelerinde öngörülen şartlara uygun olmadığına kendisine sözlü olarak bildirildiğini, bu durumu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne iletmesi üzerine çocuğunun kaynaştırma/bütünleştirme öğrencisi olarak değerlendirildiğinin kendisine tebliğ edildiğini,

b. Çocuğuna BEP'e uygun şekilde sınav tedbirlerinin uygulanmadığını, diğer öğrencilerle aynı sınav uygulamalarına tabi tutulduğunu, bu nedenle iki defa sınıf tekrarına kaldığını, e-Okul sistemine göre özürsüz devamsızlık süresini aştığı hâlde devamsızlık sınırını aştığı ve iki defa sınıf tekrarına kaldığı gerekçesiyle okul ile ilişkisinin kesildiğini, söz konusu uygulamalar nedeniyle çocuğunun eğitim hakkının engellendiğini ve ayrımcılığa

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

maruz kaldığını,

iddia etmektedir.

3. Muhatap T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından sunulan yazılı görüşte, başvuru konusu hakkında ayrıca bir açıklamada bulunulmamış; e-Okul Devamsızlık Çizelgesi, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Eğitim Planı, BEP Geliştirme Birimi Toplantı Tutanağı, Bayrampaşa İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü İnceleme Raporu gibi başvurana ait işlem dosyasında yer alan belgelerin yazı ekinde gönderildiği ifade edilmiştir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş, 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun ilgili hükümleri doğrultusunda 7/8/2025 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir. Ancak, başvuran tarafından anılan yazılı görüşe karşı yasal süresi içinde herhangi bir cevap sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmü yer almaktadır.

6. Anayasa'nın "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42'nci maddesinde "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. (...) Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir. Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdüröbilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır. (...)" hükmü yer almaktadır.

7. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde "(1) Bu Kanunun uygulanmasında; (...) d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi, e) Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını, f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi, (...) i) Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri, (...) ifade eder." hükmü yer almaktadır.

8. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde "(1) Herkes,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.” hükmü yer almaktadır.

9. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinde “(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.” hükmü yer almaktadır.

10. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinde “(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.” hükmü yer almaktadır.

11. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinde “(1) Kurumun görevleri şunlardır: (...) g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...)” hükmü yer almaktadır.

12. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinde “(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir. (...) (7) Kuruma yapılacak başvurularda, vesayet ya da koruma altında olanlar ve çocuklar ile talepleri üzerine mağdur ya da mağdurların kimlik bilgileri gizli tutulur. (...)” hükmü yer almaktadır.

13. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesinde “(1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.” hükmü yer almaktadır.

14. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “*İhlal kararı*” başlıklı 69’uncu maddesinde “(1) *İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde ihlal kararı verilir.*” hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. 6701 sayılı Kanun’un “*Başvurular*” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası “*Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*” hükmünü içermektedir. Başvuranın dilekçesinden, çocuğuna BEP’e uygun sınav tedbirlerinin uygulanmaması ve özürsüz devamsızlık süresini aştığı hâlde devamsızlık gerekçesiyle okul ile ilişkisinin kesilmesi nedeniyle, 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ayrımcılık temellerinden engellilik temeli ile bağlantılı olarak çocuğunun ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

16. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre “*İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.*” Başvuranın Kuruma başvurmadan önce 6701 sayılı Kanun’a aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesini 2/12/2024 tarihinde dilekçe ile T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünden talep ettiği ancak söz konusu talebine olumlu bir sonuç alamadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla başvuranın 6701 sayılı Kanun’da aranan ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirdiği değerlendirilmekte olup yapılan inceleme neticesinde başvurunun esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu kanaatine varılmıştır.

17. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, insan hakları hukukunun temel normları arasında yer almakta olup hem uluslararası sözleşmelerde hem de ulusal mevzuatımızda güçlü bir şekilde teminat altına alınmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 2’nci maddesine göre “*Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.*” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “*Ayrımcılık Yasağı*” başlıklı 14’üncü maddesine göre “*Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.*”

18. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadında ayrımcılık, objektif ve makul bir gerekçeye dayanmaksızın, benzer durumdaki kişilere farklı muamelede bulunulması şeklinde tanımlanmaktadır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48). AİHM’e göre farklı muamele, nesnel ve makul bir gerekçeye dayanmadığı takdirde ayrımcı olarak kabul edilir. Başka bir ifadeyle, farklı muamele meşru bir amaç taşıyor veya kullanılan araçlarla bu amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi kurulamıyorsa ayrımcılık teşkil

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

eder (AİHM, *Fabris/Fransa*, B. No: 16574/10, 7/2/2013, para. 56).

19. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantınlılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilir. Kuşkusuz benzer durumlara farklı muamelenin haklı bir temelini bulunup bulunmadığının veya farklılığın ne dereceye kadar haklı görülebileceği değerlendirilmesinde kamu otoritelerinin belli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte bu takdir yetkisinin kapsamı somut olayın özelliklerine ve hususiyetle farklı bir şekilde yararlandırılan hakkın niteliğine göre değişebilecektir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58-59).

20. Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) “*Tanımlar*” başlıklı 2'nci maddesi “*Engelliliğe dayalı ayrımcılık, siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı kapsamaktadır. Engelliliğe dayalı ayrımcılık makul düzenlemelerin gerçekleştirilmemesi dâhil her türlü ayrımcılığı kapsar.*”; “*Ayrımcılık Yapılmaması ve Eşitlik*” başlıklı 5'inci maddesi “*Taraf Devletler engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığı yasaklar ve engellilerin herhangi bir nedene dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin bir şekilde korunmasını güvence altına alır.*”; “*Engelli Çocuklar*” başlıklı 7'nci maddesi “*Taraf Devletler, engelli çocukların diğer çocuklarla eşit bir şekilde tüm insan temel hak ve özgürlüklerinden tam olarak yararlanmasını sağlamak için gerekli tüm tedbirleri alır. Engelli çocuklarla ilgili tüm eylemlerde çocuğun en yüksek çıkarının gözetilmesine öncelik verir.*” düzenlemelerini içermektedir.

21. Yine EHİS'in “*Eğitim*” başlıklı 24'üncü maddesi ise “*1. Taraf Devletler engellilerin eğitim hakkını tanır. Taraf Devletler, bu hakkın fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın sağlanması için eğitim sisteminin bütünleştirici bir şekilde her seviyede engellileri içine almasını ve ömür boyu öğrenim imkânı sağlar. Bunun için aşağıdaki hedefler gözetilmelidir: (a) İnsan potansiyelinin, onur ve değer duygusunun tam gelişimi ve insan haklarına, temel özgürlüklere ve insan çeşitliliğine saygı duyulmasının güçlendirilmesi; (b) Engellilerin; kişiliklerinin, yeteneklerinin, yaratıcılıklarının, zihinsel ve fiziksel becerilerinin potansiyellerinin en üst derecesinde gelişiminin sağlanması; (c) Engellilerin özgür bir topluma etkin bir şekilde katılımlarının sağlanması. 2. Taraf Devletler bu hakkın yaşama geçirilmesi için aşağıda belirtilenleri sağlar: (a) Engelliler engelleri nedeniyle genel eğitim sisteminden dışlanmamalı ve engelli çocuklar engelleri nedeniyle parasız ve zorunlu ilk ve ortaöğretim olanaklarının dışında tutulmamalıdır; (b) Engelliler yaşadıkları çevrede bütünleştirici, kaliteli ve parasız ilk ve orta öğretime diğer bireylerle eşit olarak erişebilmelidir; (c) Bireylerin ihtiyaçlarına göre makul düzenlemeler yapılmalıdır; (d) Engellilerin genel eğitimden etkin bir şekilde yararlanabilmeleri için genel eğitim sistemi içinde ihtiyaç duydukları desteği almalıdır; (e) Engellilere yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler, engellilerin tam katılımı hedefine uygun olarak, akademik ve sosyal gelişimi artırıcı ortamlarda sağlanmalıdır.*” şeklinde düzenlenmiştir.

22. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 13'üncü maddesi “*Bu Sözleşmeye*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Taraf Devletler, herkese eğitim hakkı tanır. Eğitimin insan kişiliğinin ve onur duygusunun tam gelişmesine yönelik olmasını ve insan hakları ve temel özgürlüklere olan saygıyı güçlendirmesini sağlar. Ayrıca eğitimin herkesin özgür bir topluma etkin olarak katılmasına olanak sağladığını, tüm uluslararası olduğu gibi, ırksal, etnik ve dinsel gruplar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu geliştirdiğini ve Birleşmiş Milletlerin barışı koruma etkinliklerini özendirdiğini de kabul eder.” düzenlemesini içermektedir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin 28’inci maddesi “Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği temeli üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle özellikle: ... Eğitim ve meslek seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilir hale getirirler; Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar.” şeklinde düzenlenmiştir.

23. 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un “Eğitim ve öğretim” başlıklı 15’inci maddesi *“Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelliler, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, yaşadıkları çevrede bütünleştirilmiş ortamlarda, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkânından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılır. Genel eğitim sistemi içinde engellilerin her seviyede eğitim almasını sağlayacak bütünleştirici planlamalara yer verilir. Örgün eğitim programlarına farklı nedenlerle geç başlamış engellilerin bu eğitime dâhil edilmesi için gerekli tedbirler alınır.”; “Eğitsel değerlendirme” başlıklı 16’ncı maddesi “Bireylerin eğitsel değerlendirme, tanılama ve yönlendirilmesi ile ilgili iş ve işlemler rehberlik ve araştırma merkezi bünyesinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından yapılır. Bu sürecin her aşamasında aile bilgilendirilerek görüşü alınır ve sürece katılımı sağlanır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitime ihtiyacı olduğu belirlenen bireyler için Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunca rapor hazırlanır ve eğitim planı geliştirilir. Bu planlama her yıl revize edilir. Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri ilgi, istek, gelişim özellikleri, akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda örgün ve yaygın eğitim kurumlarına yönlendirir. Kurulun teşkili ile çalışma usul ve esasları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.” şeklinde hüküm altına alınmıştır.*

24. Engelli kişilerin eğitim hakkı ve toplumsal yaşama diğer kişilerle eşit katılımı konusunda uluslararası ve ulusal düzenlemelerde; ayrımcılık yasağı, makul düzenleme yapma yükümlülüğü ve bütünleştirici eğitim anlayışı temel ilkeler olarak öne çıkmaktadır. EHİS’in 2’nci maddesinde engelliliğe dayalı ayrımcılığın makul düzenlemelerin gerçekleştirilmemesini de kapsadığı açıkça ifade edilmiş; 5’inci maddesinde ise taraf devletlere engellilerin her türlü ayrımcılığa karşı etkin bir şekilde korunmasını sağlama yükümlülüğü getirilmiştir. Bunun yanı sıra 7’nci ve 24’üncü maddelerinde, engelli çocukların diğer çocuklarla eşit koşullarda temel hak ve özgürlüklerden yararlanması ve eğitim hakkının fırsat eşitliği temelinde bütünleştirici bir şekilde her seviyedeki engellileri kapsamı konusunda taraf devletlere yükümlülükler getirilmiştir. Söz konusu yükümlülükler BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin 28’inci maddesi ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nin 13’üncü maddesiyle desteklenmiştir. Bu normatif çerçeveye uyumlu olarak 5378 sayılı Kanun, doğrudan ve dolaylı ayrımcılığı yasaklamakta, eşit muamele ilkesinin sağlanması amacıyla engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılmasını ve eğitim sistemi içinde engellilerin her seviyede eğitim almasını sağlayacak bütünleştirici planlamalar yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Nitekim 5378 sayılı Kanun’un 16’ncı maddesi, engelli kişilerin eğitsel değerlendirme, tanılama ve yönlendirme süreçlerinin rehberlik ve araştırma

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

merkezleri bünyesindeki özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından yürütülmesini, bu süreçte ailelerin bilgilendirilmesini ve sürece aktif katılımlarının sağlanmasını öngörmekte, ayrıca özel eğitime ihtiyacı olduğu belirlenen kişiler için eğitim planı geliştirilmesi ve bu planın her yıl gözden geçirilerek güncellenmesi yükümlülüğünü getirmektedir.

25. Eğitim hakkı, Anayasa tarafından güvence altına alınmış temel bir haktır. Bu bağlamda eğitim yalnızca kişilere doğrudan fayda sağlayan bir kamu hizmeti değil, aynı zamanda geniş sosyal fonksiyonları olan bir hizmettir. Demokratik bir toplumda, insan haklarının güçlenmesi ve sürdürülmesi açısından eğitim hakkının vazgeçilmez bir katkı sağladığı açıktır (AYM, *Mehmet Reşit Arslan ve Diğerleri Başvurusu*, B. No: 2013/583, 10/12/2014, para. 66). AYM kararlarında eğitim hakkının kamu ve özel eğitim kurumlarında ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğrenim seviyelerini kapsadığı vurgulanmıştır (AYM, *Hikmet Balabanoğlu Başvurusu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, para. 28). Başvuranın iddiaları ile bu iddialara karşılık muhatap tarafından sunulan yazılı görüşün ve başvuru dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin eğitim hakkı ile bağlantılı olarak engellilik temelinde ayrımcılık yasağı kapsamında incelenerek değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda öncelikle, başvuranın çocuğu hakkında ... Tıp Fakültesi Hastanesi tarafından düzenlenen ... tarihli ve ... sayılı ÇÖZGER bulunduğu; bu raporda başvuranın çocuğunun ... tanısı kapsamında özel gereksinimi olduğunun ve özel öğrenme güçlüğü nedeniyle terapi/rehabilitasyon desteğine ihtiyaç duyduğunun belirtildiği görülmektedir. Bayrampaşa Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünün ... tarihli ve ... sayılı Destek Eğitim Kararı uyarınca özel öğrenme güçlüğü eğitsel değerlendirme ve tanısı bulunan başvuranın çocuğunun “21/4/2021 tarihli ve 10 sayılı TTKB Kararı ile kabul edilen Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı doğrultusunda; Okuma ve Yazma ile Matematik modüllerinden yararlanmasına” karar verilmiştir.

26. Başvuranın çocuğunun eğitim öğretim sürecine ilişkin edinilen bilgi ve belgeler doğrultusunda ... Eğitim Öğretim Yılında ... Lisesinde ortaöğretime başladığı, burada ... sınıfta sınıf tekrarına kaldığı, ... Eğitim Öğretim Yılında .. sınıfı geçerek ... tarihinde ... sınıf öğrencisi olarak ... Lisesine nakil olarak geldiği bilinmektedir. Başvuranın çocuğunun ... Eğitim Öğretim Yılında ... sınıfta sınıf tekrarına kaldığı, 7/9/2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği’nin “*Sınıf tekrarı ve öğrenim hakkı*” başlıklı 59’uncu maddesi uyarınca öğrenim süresi içinde ikinci defa sınıf tekrarına düşmesi nedeniyle okulla ilişkisi kesilerek örgün eğitim dışına çıktığı, hâlihazırda ... Lisesi Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) programında ... sınıf öğrencisi olduğu anlaşılmaktadır.

27. T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünün ... tarihli ve ... sayılı yazısı ile başvuranın çocuğuna yönelik BEP hakkındaki açıklamaların “*Öğrencinin sınıf tekrarına kaldığı ... Öğretim Yılı Okulumuz BEP Geliştirme Birimi Toplantısında ayrı sınav yapılmaması ve BEP hazırlanmasına gerek olmadığı kararları verildiğinden ayrı sınav uygulanmamıştır.*” şeklinde olduğu, başvuranın çocuğunun tabi tutulduğu sınavların Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin 24’üncü maddesinde belirtilen usullere göre yapılıp yapılmadığına ilişkin açıklamaların “... *Eğitim Öğretim Yılı*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

... tarihli Okulumuz BEP Geliştirme Birimi Toplantısında ayrı sınav yapılmaması ve BEP hazırlanmasına gerek olmadığı kararları verildiğinden ayrı sınav uygulanmamıştır.” şeklinde olduğu, başvuranın çocuğunun tabi tutulduğu sınavların hangi kriterlere göre değerlendirildiği, kaç defa sınava tabi tutulduğu ve sınavlardaki başarı durumu hakkındaki açıklamaların “Rehberlik ve Yönlendirme dersi haricindeki tüm derslerden her iki dönemde en az iki tane olmak üzere sınava tabi tutulmuş olup uygulamalı derslerden uygulama sınav notu, ayrıca sınava tabi tutulduğu tüm derslerden her iki dönemde performans notları verilmiştir. Yıl sonunda 7 (Yedi) dersten başarısız olduğu için sınıf tekrarına kalarak 'Öğrenim Hakkını Tamamladı' durumuna düşmüştür.” şeklinde olduğu, başvuranın çocuğunun devamsızlığına ilişkin açıklamaların “... Eğitim Öğretim Yılı sonunda 23,5 gün olan özürsüz devamsızlığı öğrenci yararı gözetilerek ekte sunulan okul idaresi tarafından tutulan tutanak kapsamında 4 gün izin yazılarak özürsüz devamsızlığı 19,5 güne düşürülmüştür.” şeklinde olduğu, başvuranın çocuğunun okul kaydının silinmesine ilişkin hukuki gerekçenin “... Eğitim Öğretim Yılında ikinci defa sınıf tekrarına kaldığından örgün eğitim öğrenim hakkını tamamladığından Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 'Sınıf tekrarı ve öğrenim hakkı' başlıklı 59'uncu maddesi uyarınca işlem tesis edildiği.” şeklinde olduğu görülmektedir.

28. Başvuru dosyası kapsamında yer alan ... tarihli BEP Geliştirme Birimi Toplantı Tutanağının incelenmesi neticesinde alınan kararların “1. Öğrencilere ayrı sınav yapılmayacaktır. Fakat öğrencilerin sınav kâğıtları değerlendirilirken durumları göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılacaktır. 2. Öğrenciler sınıf oturma planı içerisinde tahtaya yakın olarak yerleştirileceklerdir. 3. Öğrencilere ders esnasında söz verilerek derse katılımları sağlanacaktır. 4. Öğrenciler grup çalışmalarına dâhil edilerek, sınıftaki diğer öğrencilerle sosyal anlamda da bağlarının kuvvetlenmesi sağlanacaktır. 5. Öğrencilerin durum ve farklılıklarına ve dersin muhteviyatına göre eğitim öğretim materyallerinde düzenlemeler yapılacaktır. 6. Öğrencilere BEP-BÖP planları hazırlanmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.” şeklinde olduğu görülmektedir. Yine dosya kapsamında yer alan ... Lisesi Müdürü ile Öğretmenlerinin imzasını taşıyan ... tarihli “Tutanak” başlıklı belgede “... Eğitim Öğretim Yılı öğrencilerin devamsızlıklarına ilişkin Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 78 (ı) bendine göre okul müdürü 5 (Beş) günü geçmeyecek şekilde, okuldan uzaklaştırma cezası almamış ve toplam devamsızlığı özürlü özürsüz 30 (Otuz) günü aşmamak şartı ile öğrencilere ait özürsüz devamsızlıklara izin verme yetkisi kullanabilir. İşbu tutanak tarafımızca imza altına alınmıştır.” ifadelerine yer verildiği görülmektedir... Eğitim Öğretim Yılı e-Okul devamsızlık çizelgesinin incelenmesi neticesinde; başvuranın çocuğunun I. dönemde toplam 9,5 gün, II. dönemde ise toplam 10 gün devamsızlığının bulunduğu anlaşılmaktadır.

29. Her ne kadar başvuru dilekçesinde başvuranın çocuğunun özürsüz devamsızlık süresini aşmadığı hâlde devamsızlık gerekçesiyle okul ile ilişkisinin kesildiği ileri sürülmüşse de T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünün ... tarihli ve ... sayılı yazısı ile dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın çocuğunun okul ile ilişkisinin kesilmesinin devamsızlık nedeniyle değil ... Eğitim Öğretim yılında ... sınıfta sınıf tekrarına kalması üzerine Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin “Sınıf tekrarı ve öğrenim hakkı” başlıklı 59'uncu maddesi uyarınca öğrenim süresi içinde ikinci defa sınıf tekrarı durumuna düşmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Nitekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

.... Eğitim Öğretim Yılı sonunda 23,5 gün olan özürsüz devamsızlığın, öğrenci yararı gözetilerek ... tarihli Tutanak kapsamında 4 gün izinli sayılması suretiyle 19,5 güne düşürüldüğü, bu itibarla okul ile ilişkin kesilmesinin başvuran tarafından ileri sürüldüğü şekilde devamsızlık sınırının aşıldığı gerekçesine dayanmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, ... tarihli BEP Geliştirme Birimi Toplantı Tutanağında başvuranın çocuğu için ayrı sınav yapılmasına ve BEP hazırlanmasına gerek olmadığına karar verildiği dikkate alındığında, söz konusu uygulamanın başvuranın çocuğunun eğitim hakkından diğer öğrencilerle eşit koşullarda yararlanmasını güçleştiren, nesnel olarak haklılaştırılmayan bir dezavantaj oluşturup oluşturmadığının ve bu yönüyle engellilik temelinde ayrımcı muamele niteliği taşıyıp taşımadığının ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

30. 7/7/2018 tarihli ve 30471 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 4’üncü maddesinde “(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; (...) g) *Bireyselleştirilmiş eğitim programı: Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programını, (...) ı) Destek eğitim hizmeti: Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda kendilerine, ailelerine, öğretmenlerine ve okuldaki diğer personele uzman personel ve gerekli araç-gereçlerle sunulan danışmanlık hizmetlerini, (...) ifade eder.” hükmü yer almaktadır.*

31. Mezkûr Yönetmelik’in “Eğitsel değerlendirme ve tanılama esasları” başlıklı 7’nci maddesinde “(1) Bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanınması ile ilgili iş ve işlemler RAM’larda oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından yapılır. (2) Bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanınmasıyla ilgili ilk başvuru; okul yönetimi, veli ya da zihinsel engeli olmayan 18 yaşından büyük bireyin kendisi tarafından; resmî kurumlarda bakım ve barınma hizmetinden yararlanan bireyler için kurumun resmî yazı ile görevlendireceği personel tarafından RAM’a yapılır. (3) Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır: a) Eğitsel değerlendirme ve tanılama uygun ortamda, bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır. Sağlık sorunları nedeniyle RAM’a gelemeyecek durumda olanların eğitsel değerlendirme ve tanınmasıyla ilgili iş ve işlemler bu bireylerin bulunduğu ortamlarda yapılır. b) Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitim ihtiyacı olduğu tespit edilen bireyler, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu düzenlenerek uygun eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine yönlendirilirler. Resmî özel eğitim okuluna, özel eğitim sınıfına ya da tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime yönlendirilen öğrenciler için (EK-1) Rapor, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan özel eğitim kurumlarında destek eğitim almasına karar verilen öğrenciler için (EK-2) Rapor düzenlenir. c) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim almasına karar verilen öğrenciler için en fazla bir yıllık eğitim planı hazırlanır. Süresi biten planlar ihtiyaç hâlinde yenilenebilir. ç) Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler MEBBİS-RAM Modülü üzerinden yapılır. (...) (5) Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları birlikte değerlendirilerek eğitimin her tür ve kademesindeki geçişlerde yapılır. Ayrıca bireylerin eğitim performansı ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

veli ya da okulun yazılı talebi üzerine gerektiğinde tekrarlanır. (...)" hükmü yer almaktadır.

32. Mezkûr Yönetmelik'in "Bireyselleştirilmiş eğitim programı" başlıklı 20'nci maddesinde "(1) Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için takip edecekleri eğitim programı temel alınarak BEP hazırlanması esastır. Bu programda; a) Eğitim planında yer alan yıllık amaçlara ve kısa dönemli amaçlara, b) Sunulacak destek eğitim hizmetinin türüne, süresine ve hizmetin kimler tarafından nasıl sağlanacağına, c) Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerine, ç) Eğitim ortamına ilişkin düzenlemelere, d) Davranış problemlerini önlemeye ya da azaltmaya yönelik tedbirler ile olumlu davranış kazandırmaya yönelik uygulanacak yöntem ve tekniklere, e) Öğrencinin kişisel bilgilerine, yer verilir." hükmü yer almaktadır. Mezkûr Yönetmelik'in "Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim" başlıklı 23'üncü maddesinde "(1) Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim hizmetlerinin sunulmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır: a) Öğrenciler, kayıtlı bulundukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler. Öğrencilerin takip ettikleri programlar temel alınarak BEP hazırlanır. b) Ortaöğretimi tamamlayan öğrencilere akranlarına verilen diploma düzenlenir. c) Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim yapılan okullarda özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için uygun ortam düzenlemeleri yapılır ve destek eğitim odası açılır. ç) Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulaması yapılan okullarda özel eğitim ihtiyacı olan bireyler gelişim özellikleri de dikkate alınarak sınıflara eşit sayıda ve her bir şubede 2 öğrenciyi geçmeyecek şekilde yerleştirilir. Ancak bu sayı birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullarda ihtiyaç doğrultusunda artırılabilir. d) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim yapılan özel eğitim okullarında sınıf mevcutları 5'i özel eğitim ihtiyacı olan birey olmak üzere okul öncesi eğitimde en fazla 14; diğer kademelerde 15 öğrenci olacak şekilde oluşturulur." hükmü yer almaktadır.

33. Mezkûr Yönetmelik'in "Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarında başarının değerlendirilmesi" başlıklı 24'üncü maddesinde "(1) Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde kayıtlı olduğu okulda uygulanan mevzuatın yanında aşağıdaki hususlar da dikkate alınır: a) Öğrencilerin başarıları BEP'lerine göre değerlendirilir. b) Tüm ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansları doğrultusunda süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyallerde düzenlemeler yapılarak gerekli tedbirler alınır. c) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için merkezi sistem sınavlarında gerekli tedbirler alınır. ç) İşitme yetersizliği, zihinsel yetersizliği veya otizmi olan öğrenciler, her tür ve kademede velinin yazılı talebi ve BEP geliştirme biriminin kararı doğrultusunda yabancı dil dersinden muaf tutulabilirler. Bu öğrenciler merkezi sistem sınavlarında, yabancı dil dersi sınavından muaf tutulurlar. Öğrencilerin yabancı dil dersinden muaf olma durumu okul yönetimi tarafından e-Okul sistemine işlenir. d) Görme yetersizliği olan öğrenciler için resim, şekil ve grafik içeren sorular kabartma olarak, betimlenerek veya bu soruların yerine eş değer sorular hazırlanarak değerlendirme yapılır. e) Motor becerilerde yetersizliği olan öğrenciler velinin yazılı talebi doğrultusunda motor beceri gerektiren derslerin uygulamalı bölümlerinden muaf tutulurlar. f) Öğrencilere, velinin yazılı talebi ve BEP geliştirme biriminin kararı doğrultusunda ilkokulda bir defaya mahsus olmak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

üzere sınıf tekrarı yaptırılabilir.” hükmü yer almaktadır.

34. Mezkûr Yönetmelik’in “Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme biriminin görevleri” başlıklı 48’inci maddesinde “(1) BEP geliştirme biriminin görevleri şunlardır: a) BEP’in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarda koordinasyonu sağlamak. b) Öğrencinin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda BEP’inde değişiklik ve düzenlemeler yapmak. c) Eğitim ortamlarının düzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve temini konusunda okul yönetimine ve öğretmenlere önerilerde bulunmak. ç) Okuldaki diğer birim ve kurullarla iş birliği yapmak. d) Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerden destek eğitim odasında eğitim alacak öğrencileri, eğitim hizmeti sunulacak dersleri ve haftalık ders saati sayısını belirlemek. e) İlköğretim ya da mesleki ve teknik ortaöğretim programlarının uygulandığı özel eğitim okullarında ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdüren öğrencilerden tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime uygun olanları belirlemek ve okul yönetimine bildirmek. (...)” hükmü yer almaktadır.

35. Yukarıda aktarılan özel eğitim mevzuatı hükümleri doğrultusunda BEP, öğrencinin takip ettiği eğitim programı temel alınarak hazırlanan; yıllık ve kısa dönemli amaçları, sunulacak destek eğitim hizmetlerinin türünü, süresini ve kimler tarafından nasıl sağlanacağını, öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerini ve eğitim ortamına ilişkin düzenlemeleri içeren temel bir eğitim planı niteliğindedir. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitim ihtiyacı olduğu tespit edilen öğrenciler, özel eğitim değerlendirme kurulu raporu düzenlenerek uygun eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine yönlendirilmekte, tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ise kayıtlı bulundukları okulda uygulanan eğitim programını takip etmekle birlikte, bu öğrenciler için takip ettikleri program esas alınarak BEP hazırlanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra söz konusu öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde, kayıtlı oldukları okulda uygulanan mevzuatın yanı sıra BEP’lerinin esas alınması; tüm ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansları doğrultusunda süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyaller bakımından gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. BEP Geliştirme Birimi ise BEP’in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin koordinasyonu sağlamak, öğrencinin gelişim özellikleri ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda BEP’te gerekli değişiklik ve düzenlemeleri yapmak, eğitim ortamlarının düzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve destek eğitim odasında sunulacak hizmetlerin belirlenmesi konularında ilgili birim ve kurullarla iş birliği içinde çalışmakla yükümlüdür.

36. Başvuru dosyası kapsamında yer alan bilgi ve belgeler bir bütün hâlinde ele alındığında; eğitsel değerlendirme ve tanılamaya ilişkin sürecin ilgili mevzuatta öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yürütüldüğü, bu kapsamda RAM tarafından ölçme araçları ve performans belirleme formlarının başvuranın çocuğunun özelliklerine uygun biçimde ve uygun ortamda uygulandığı, başvuranın çocuğunun gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerinin ve eğitim ihtiyaçlarının birlikte değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Nitekim Bayrampaşa Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünün ... tarihli ... sayılı Destek Eğitim Kararı uyarınca özel öğrenme güçlüğü eğitsel değerlendirme ve tanısı bulunan başvuranın çocuğunun destek eğitim programı doğrultusunda Okuma ve Yazma ile Matematik modüllerinden yararlanmasına karar verilmiştir. Ancak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

... tarihli ... Lisesi BEP Geliştirme Birimi Toplantı Tutanağına göre öğrencilere ayrı sınav yapılmayacağı, sınav kâğıtları değerlendirilirken öğrencilerin durumlarının göz önünde bulundurulacağı, öğrencilerin durum ve farklılıkları ile dersin muhteviyatına göre eğitim öğretim materyallerinde düzenlemeler yapılacağı, neticede öğrencilere BEP hazırlanmasına gerek olmadığı yönünde karar alınmıştır. Bununla birlikte başvuru dosyası kapsamında, sınav kâğıtları değerlendirilirken öğrencilerin durumlarının göz önünde bulundurulduğunu ve dersin muhteviyatı gözetilerek eğitim öğretim materyallerinde düzenleme yapıldığını gösteren herhangi bir bilgi veya belge de sunulmamıştır. Böylece somut olayda ...Lisesi BEP Geliştirme Birimi tarafından, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin "*Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme biriminin görevleri*" başlıklı 48'inci maddesi uyarınca BEP'in hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin yükümlülüklerin, başvuranın çocuğunun yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansı gözetilerek gereği gibi yerine getirilmediği değerlendirilmektedir.

37. T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ... tarihli inceleme ve soruşturma yazısı üzerine, başvuruya konu iddialar kapsamında başvuranın çocuğuna ilişkin olarak ... tarihleri arasında yürütülen inceleme ve soruşturma tamamlanmıştır. Buna göre İnceleme ve Soruşturma Raporunda "*... Lisesine ait öğretmenler kurulu gündem maddeleri ve kurul tutanağı, öğrenciye ait transkript ve devamsızlık çizelgesi, öğrencinin fizik dersine ait sınavların cevap anahtarı ve öğrencinin sınav evrakları, Müdür Yardımcısı görev tebliği, BEP Geliştirme Birimi Toplantı Tutanaqları, sınıf geçme defteri ve RPD Hizmetleri Yürütme Komisyonu Toplantı Tutanağı evrakları incelendiğinde BEP Geliştirme Birimi Başkanının Müdür Yardımcısı ... olduğu anlaşılmaktadır. BEP Geliştirme Biriminin Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine uygun kurulmadığı BEP Geliştirme Biriminin Toplantı Tutanaqları ve Öğretmenler Kurulu Toplantı Gündem Maddeleri ve Karar Tutanağından anlaşılmaktadır. Devamsızlık çizelgesi incelendiğinde devamsızlık ile ilgili herhangi bir mağduriyet oluşmadığı anlaşılmaktadır. Öğretmenler Kurulu evraklarından anlaşılabacağı üzere resmî bir BEP Geliştirme Birimi ekibi kurulmamıştır.*" şeklinde değerlendirmelere yer verilmiştir.

38. İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen inceleme ve soruşturma neticesinde; ... Lisesinde kaynaştırma öğrencisi olarak öğrenim gören iki defa sınıf tekrarına düştüğü ve mağdur olduğu belirtilen başvuranın çocuğu ile ilgili iddiaların sübuta erdiği, fiilin işlendiği tarihte görevde bulunan Okul Müdürü ... ve Müdür Yardımcısı ...'nın 23/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125'inci maddesinde yer alan "*Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımından kusurlu davranmak*" hükmüne uymadığı gerekçesiyle kınama cezası uygulanması kanaatine varıldığı, BEP Geliştirme Biriminde Toplantı Tutanağında imzası bulunan ders öğretmenleri ... ve Havar ...'nın 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125'inci maddesinde yer alan "*Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak*" hükmüne uymadığı gerekçesiyle uyarma cezası uygulanması kanaatine varıldığı rapor

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

edilmiştir.

39. Sonuç olarak yukarıda yer alan tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde; Destek Eğitim Kararı uyarınca özel öğrenme güçlüğü eğitsel değerlendirme ve tanısı bulunan başvuranın çocuğunun destek eğitim programlarından yararlanmasına karar verildiği görülmektedir. Buna karşılık, ... Lisesi BEP Geliştirme Birimi Toplantı Tutanağında BEP hazırlanmasına gerek olmadığı yönünde karar alındığı; sınav kâğıtlarının değerlendirilmesinde öğrencilerin özel eğitim ihtiyaçlarının dikkate alınacağı ve eğitim öğretim materyallerinde öğrencilerin durum ve farklılıkları ile dersin muhteviyatına göre düzenlemeler yapılacağı belirtilmesine rağmen bu düzenlemelerin fiilen hayata geçirildiğini gösteren herhangi bir bilgi veya belgenin başvuru dosyasına sunulmadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla, başvuranın çocuğunun özel eğitim ihtiyacı doğrultusunda gerekli ve ölçülü tedbirlerin sağlanmaması nedeniyle eğitim hakkından diğer öğrencilerle eşit koşullarda yararlanmasının güçleştiği ve bu durumun nesnel olarak haklılaştırılmayan bir dezavantaj oluşturduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 69'uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvuru konusu olayda engellilik temelinde makul düzenleme yapmama türünde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

40. İhlalin etki ve sonucunun ağırlığı ile muhatapın ekonomik durumu ve hukuki konumu göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba 25.000,00 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap T.C. Bayrampaşa Kaymakamlığı İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü hakkında 25.000,00 TL (YirmiBeşBin TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/6/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

e-imzalıdır

Vasip ŞAHİN
Vali
Başkan

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi
Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi
Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi
(Görevli)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.